

je sídlo muzea, nyní pobočky Muzea Brněnska, v areálu kláštera Porta coeli v Předklášteří). Jak píše autorka, „dožívání místní lidové hudby dnes souvisí i s bouřlivým rozvojem masových sdělovacích prostředků, zvýšením životní úrovně a celkovým směřováním obyvatelstva k masovým formám zábavy a individualistickému životnímu stylu; ... regionálně písňový repertoár se stále méně objevuje na rodinných slavnostech nebo na společenských akcích pořádaných zaměstnavatelem“. [Což ovšem recenzentovi vadí nejméně; to je námět na delší a složitější diskusi.]

Připojená ediční poznámka je srozumitelná, vyčerpávající a odborně na výši, takže nezbývá, než aby si ji uživatel edice předem co nejpečlivěji prostudoval, rovněž celá vzadu umístěná doprovodná informační soustava je na vysoké úrovni, obrazové hledisko publikace je po technické stránce vynikající a sazba je dokonalá.

Jak s jistotou dávkou pochopitelné nostalgie konstatuje Marta Toncrová, odborná

garantka celé práce, tímto dílem (svazkem) tato edice podhoráckých písní končí. A nyní již citujme autorku: „Zveřejněný materiál umožňuje [ideální] srovnání ... mnohé písně se vyskytují na více místech, zatímco jiné jsou rozšířeny spíše ojedinele.“ – A teď opět pokračuje nadšeně souhlasící recenzent: množství zápisů odpovídá variantám z Moravy, Slezska, Čech, někdy i z míst mimo území České republiky. Závěrem trocha humoru: že jsme už v 16. století „vyráběli“ Polákům a jižním Slovanům státní hymny (pokud to nebylo naopak) není žádná fikce – *Stojí borověnka borová* (srov. Host.N 29/EN 607), jen v této třídílné regionální edici pětkrát citovaná, je toho při troše fantazie dostatečným důkazem.

Nelze než zakončit recenzi zcela výstižnými slovy hlavní editorky: „Jednoznačně celá edice ukazuje bohatost a pestrost regionální písňové tradice, která sahá hluboko do minulosti, ale stále dokáže promlouvat i k současným obyvatelům Podhorácka.“

Jiří Traxler (EÚ AV ČR, v. v. i.)

Mina Yang, Planet Beethoven: Classical Music at the Turn of the Millennium. Wesleyan University Press, Middletown (Connecticut) 2014, 222 s.–

Western classical music underwent a substantial reconfiguration on at least two fronts in the 20th century. First, with the advent of recording and reproduction technologies at the end of the 19th and beginning of the 20th century, it entered a new era of its commodification, which created both new anxieties and new possibilities for its existence. Second, toward the end of the 20th century, on the wings of the new political, socio-economic, and intellectual trends (e.g. postcolonialism,

poststructuralism), its ossified but seemingly everlasting edifice came to be shaken from within, both with the advent of new artistic projects and new scholarship agendas. In regard to the latter, ‘new’ musicologists (e.g., Joseph Kerman, Susan McClary, Richard Leppert, Ruth Solie) started to question conservative attitudes and ideologies of Western classical music composers, audiences, and scholars themselves, and their hidden racial, gender, and class biases, including their ideologies of

'autonomous' classical music sphere, seen as historically and politically transcendental, culturally universal, and thus intellectually, artistically, and morally superior. These scholars still loved the music itself, but at the same time they thought they should be more frank and critical about what they like and care about.

Coming from this critical milieu, an American musicologist Mina Yang recently wrote a timely book that registers from a critical perspective many of the new trends and changes in the Western classical music world at the turn of the century. With that, she offers a critical overview of the state of Western classical music after a century of its turbulent changes. In this vein, she is not so much interested in classical music compositions (although there is also a part about that), but more so about the cultural, social, and political aspects of Western classical music in the present times. While she attempts to capture these trends in their global reach, she mostly focuses on her native US.

As she states in the beginning of her book, her aim is to look at "specific repertoire, institutions, composers, performers, and cross-genre collaborations through the complicating prisms of cultural hierarchy, gender, class, and the nation", and to present "a sheer complexity of the significance and position of classical music in contemporary times" (p. 5). In this regard, she writes about the crisis of Western classical music in the second half of the 20th century, especially due to reduced public funding, and the diminishing audiences and record sales. However, she balances this with a more optimistic and realistic perspective that acknowledges new technological, and marketing strategies on the one hand, and new compositional, performance, and educational approaches on the other. In addition, she also discusses in this regard the ideological schisms between modernist and postmodernist

Western classical music encampments of music scholars and critics, the former denouncing, and the latter celebrating the new eclectic, and multicultural configurations in Western classical music.

In her writing endeavor, Mina Yang focuses mostly on the following contemporary Western classical music social and cultural phenomena: new meanings of the old Western classical compositions (e.g., Beethoven's *Für Elise*), as they are conveyed in movies (*Bill & Ted's Excellent Adventure*, *Clockwork Orange*, *Elephant*, *Inglorious Basterds*), popular videos (Nas' *I know I can*), advertisement, and public signalization (Taiwanese garbage trucks); use of Western classical music in the marketing of entertainment products for kids (*Little Einstein*, *Baby Mozart*, etc), and the implicit ideologies of cultural uplift and moral superiority that accompany them; paradigmatic shift in a music biography writing from hagiography to pathology, e.g., from mythologization to demythologization, medicalization, and normalization of musical 'heroes' (which for Yang resonates with the present day American pathologization of normalcy); a case study of Glenn Gould, and the split between private and public performance, and between the ideology of the mind and the body in Western classical music; the rise of Western classical music in non-Western (mostly Asian) countries, the racial and gender prejudices toward non-Western (also mostly Asian) classical music performers in the West (e.g., USA), and various neo-Orientalisms, counter-Orientalisms, and self-Orientalisms in this regard; the shape and reception of new compositional projects that oscillate between stark modernism, multicultural eclecticism, and pan-spiritual and orientalist universalism; post-modern operatic projects, and new kind of opera divas; a discussion of what happens when new technological approaches

(Internet broadcasting) converge with conservative musical institutions (Berlin Philharmonics); and finally, new educational approaches (El Sistema, Youth Orchestra Los Angeles, Harmony Project, etc) and their efforts toward democratization and diversification of the Western classical music world.

Yang acknowledges that this list is not exhaustive, and that she provides more of a 'panoramic' perspective of the state of the Western classical music today. I can only agree with this, and add that there are many other interesting democratization projects (Portsmouth Sinfonia, Classical Revolution, etc), critical opera stagings, and new classical compositions that could be discussed in such a book. Yang selects the ones that she experienced herself 'ethnographically', in her South California environment, or in the wider media environment. Moreover, most of the discussed projects, people, and phenomena are in some way or another connected to each other, so the book has an organic feel. There are usually up to three

case studies per chapter, which might be too much for some readers, but this is probably how Yang prioritizes panoramic extensiveness on the expense of more substantial depth.

Mina Yang asks all the right questions and is always aware of potential race, class, gender, or economic implications in the topics she discusses. She also mostly tends to retain a balanced position between wholesale rejection versus uncritical celebration of particular phenomena – in other words, she is prone to present them as contradictory and complex. However, sometimes she is slightly too Adornian in her perspective, categorically denouncing fragmentary listening or Vanessa-Mae, while perhaps a bit too idealistically celebrating Anna Netrebko and Gustavo Dudamel. Nevertheless, this is a convincing, eloquent, relevant, and fresh scholarly contribution to our understanding of the state of the Western classical music today.

David Verbuč (FHS UK Praha)

Marek Jakoubek (ed.). Teorie etnicity. Čítanka textů. Slon, Praha 2016, 733 s.–

Dílo Marka Jakoubka, známého českého etnologa (on sám by se pojímal spíše jako sociální antropolog), lze charakterizovat trojím zaměřením: *terémem*; zdůraznil bych Vojvodovo, tj. dlouhodobý a systematický výzkum ústí v řadu studií a monografií; je patrně vhodné připomenout v této souvislosti profesionální účast manželky Lenky. Druhé zaměření lze přiblížit jako snahu *konceptuální*, terminologickou, objevující se v různých polemikách, hodnoceních a úvahách o postavení antropologie a jejím vztahu k etnologii, popřípadě k etnografií, což vyznačuje místní vizi disciplíny od počátku devadesátých let (zejména

vystoupení a statě Josefa Kanderta a Petra Skalníka). Za sebe musím bohužel dodat, že ať už starší nebo novější projevy terminologického vyhraňování a pokusů o definice (například Nešpor a Jakoubek v Českém lidu) jsou mi vzdáleny: jejich smysl mi uniká. Poslední zaměření Marka Jakoubka, a o to nám v daném případě jde, se vztahuje k *etnicitě*. Přítomná čítanka textů, podnik vskutku mamutí, je temporálním vrcholem Jakoubkovy „eticistické“ linie, anticipované jeho doslovem k české verzi Eriksenova díla o etnicitě a nacionalismu (2011), předjímané mimo jiné rovněž statí Rivalita identit (2008) a textem